

A bányában a legfőbb érték:

A BANYÁSZ!

Mi ér többet?

A szén, vagy a bányász élete, biztonsága? Aligha akad olyan ember az országban, aki azt mondaná: a szén. Igaz, mulhatatlanul szükségünk van az ipar kenyérére, de a bányában mégis a legfőbb érték a bányász. Ki merné ezt kétségbevonni azok után, hogy az emlékezetes szuhakálloi vízvetőre is az egész országot mozgósította a párt a 17 bányász életének megmen-téséért? Ki merné kétségbevonni azok után, hogy csak a mult évben többtízmillió forintot irányoztak elő a bányászati munkafeltételeinek megjavítására, a munka megkönnyítésére, a biztonságra? A dolgozó ember védelme, biztonsága pártunk politikájának egyik alaptörvénye.

Helyesek az elvek, s az anyagi feltételek is megvannak. Mégis mi az oka akkor, hogy bányabiztonságunk nem kielégítő, s nem egyszer tragikus kimenetelű szerencsétlenség történik? A választ arra a Komlói Szénbányászati Trösztbő látogatunk el, amely a balesetek szempontjából a legrosszabb helyet foglalja el az országban. Kényes kérdés ez? Kétségkívül az. Nehéz erről tárgyilagosan írni, de meg kell tenni, hogy a jövőben tanulni lehessen ezekből a hibákból.

Bevezetőben álljon itt két szám, a mult évbl. Ha július 1-től november 30-ig a komlói átlagszámot 100 százaléknak vesszük, akkor ugyanezen idő alatt ennek 18,6 százaléka szenvedett 4 napon túl, de 28 napon belül gyógyuló sérülést. Olyan magas arány ez, amely fölültebb elgondolkodtató. Mi ennek az oka?

Részben kétségkívül szerepük van benne a komlói bányaviszonyoknak. Menedék dőlésű telepek — tehát menedék fejtések, gyakori bányatűz, amelyeket még az izapolással történő műveléssel sem lehetett teljesen megszüntetni, s mindennek tetejében az egyszerű tény, hogy az ország egyik legnehezebb bányájában a törzs-bányászok alig 10 százalékát teszik ki a munkáltszámnak. A többiek toborzott, nagyrészt új bányászok, akiknek létszáma csak viszonylag állandó, ugyanis nagyrészt néhány hónap alatt kicsérélődik. Ezek — mondhatjuk — a komlói okok, amelyeket feltétlenül figyelembe kell venni. Mégis, ha valóban komoly tanulságokat akarunk levonni az 1935-ös évre, akkor Komlón is az általánosítást kell keresni, amely egész bányászati számára intő példa s különösképpen az a fiatal bányászok számára.

Első akadály a bürokrácia. Nézzünk egy gyakorlati példát. Komlón sok a kömunka,

lehat nagyobb a szilikózis veszélye is. A feltárók jelentős része szenved e veszélyes betegséggel. Helyileg kidolgoztak egy újítást, a Gölcz-féle porlészívet, amely bevált, szeretik a bányászok is. Ennek ellenére a szénbányászati minisztérium biztonságtechnikai osztálya a vízöblítéses fűrész szilikózistól... Szerencsére, hogy a munkavédelmi osztály volt annyira önálló, mégis ki-verekegette 15 Gölcz-féle készüléket. Ugyanakkor javasolták, hogy a minisztérium szerezzen meg külföldről szivacsos porvédőt, amely igen olcsó, s az ország 10.000 feltárorú vójárának egész-ségét 60.000 forintos beruházással biztosítani lehetne. A javaslatra válasz sem érkezett.

Ugyanakkor tény az is, hogy az 1954-re tervezett beruházásoknak Komlón mintegy 40 százaléka nem valósult meg, mert az építvállalatok, a vasipari üzemek huszadrangú kérdéseket kezeltek ezeket a megrendeléseket. Ezért húzódik például a szárszári mentőállomás felépítése s ezért nem kapnak szellőztetéshez elég ventillátort.

Igen, ezeket felelős a szénbányászati minisztérium és a kivitelező üzemek, vállalatok. De nézzük az éremnek azt a bizonyos másik oldalát. Az új beruházások főleg a balesetek, a betegségek megelőzését szolgálják. De mi történik a bányában? Hogyan hajlik végre a biztonsági előírásokat, amelyek megvalósításához nem kell egy fillér sem, csak fegyelm? Lásd, amit írtunk, hogy most — az új munkásokat illetően — mit mutat a statisztika?

A III-as üzemegységben a mult év harmadik negyedében a dolgozók átlaglétszámát száz-nak véve, 18,1 százalék szenvedett balesetet. De hogyan osztlik meg a baleseteket szenvedettek száma a fiatalok és öregek szempontjából? Kiderül, hogy 59,2 százalékuk fiatal. De menjünk tovább. Hogyan oszlik meg ez szakmai képzettség szerinti? Vajár 39,1, gyakorlóvajár 9,7, csillás 51,2 százalék. Első pillanatra szembetűnik a vajár-balesetek rendkívül nagy aránya. Miért van ez?

Mielőtt egy munkahelyt megkezdnek, az üzem vezelőse ácsolási és biztonsági előírásait ad az aknászok és csapatvezetőik részére, amelyben pontosan meghatározza a művelés és a biztosítás módját. Az illetékesek

aláírásukkal bizonyítják: mind-azt tudomásul vették. Végig-jártuk a bányát s kiderült, hogy a meglátogatott hét munkahely közül csak egyetlen helyen tartják be az előírásokat! Hiányzik a fészkes, a bérelést nem az előírt módon végzik, a járóm-ácsolatok minősége gyenge. Ez év márciusában Béta aknán meghalt egy vajár: Mészáros Mihály. Kamraféjtesen dolgozott, csak néhány száz deszka hiányzott a biztosítóhoz, de ez elegendő volt ahhoz, hogy om-lás alá kerüljön. Minden jó-érzésű embert felháborít az aknászok felelőtlensége, akik ilyen intő példa után ma is megtűrik a felelőtlen munkát. Véleményünk szerint az aknász, aki nem a műszaki előírás szerint veszi át a munkát, megérdemli, hogy meghatározott időre alacsonyabb munkakörbe helyez-zeik.

A nagyarányú vájárbal-eseteknek még egy tanulsága van. Három olyan csapatunk voltunk, ahol MTH vajáriskolát végzett fiatalok dolgoznak. Gyakorlóvajárt már leöltötték, de biztosítani még ma sem tudnak rendesen, sőt az egyik még a sínkijétséssel sem volt tisztában. Az ilyen tapasztalatlan új vajárokka fordul elő leginkább, hogy a meredek dőlésű telepeken nem tudnak jól biztosítani — különösen a fejteseken — s a lezúduló szén megsebzti őket. Eppen ezért az a javaslatunk, hogy a szénbányászati minisztérium és az MTH vizsgálja felül közösen a baleseteket, s ha kell, az FZO-rendszerű oktatásnál a jelenlegi egy évről két évre, az általános vajárképzésnél pedig három évre emelje fel a tanulmányi időt, csak ezek után lehessen az illető gyakorlóvajár. Ezt sürgeik a tények, hiszen a baleseteket szenvedett fiatal vajárok 90 százaléka MTH vajáriskolás volt.

A felsorolt tények — véleményünk szerint — mégsem magyarázzák meg önmagukban a bányabiztonság jelenlegi helyzetét. Nem magyarázzák, mert a biztonság nem szakítható el a szénbányászat általános kérdéseitől. Jellemző, hogy amikor az egyik bányászt, Timár István III-at figyelmeztettük a rendkívül rossz ácsolásra, így válaszolt: „Mit zavarnak ilyesmivel, én szelnelni akarok”. Igen, ez a vajár pontosan azt mondta, amit ha a szénbányászat egyes felelőtlen vezetői nem is fogalmaztak meg így, de intézkedéseikkel olyan rohammunkát honosítottak meg, hogy csak a szénnel, a tonnával törődtek, minden egyéb hátérbe szorult. Eppen ezért, ha jobb bányabiztonságot akarunk teremteni, akkor kiméletlen harcot kell indítani a régi szemlélet ellen és végső soron végre kell hajtani ez évben a magyar szénbányászat rekonstrukcióját.

Ezt követeli nemcsak népgazdaságunk, de a fiatal bányászok érdeke is.

Németi Gyula

Békebizottsági titkárok országos értekezlete

A megyei, járási városi és a budapesti kerületi békebizottságok titkárai, valamint a megyei népfőnökségek titkárai, az MNDSZ megyei szervezeteinek elnökei szerdán országos értekezletet tartottak az Építők Róza Ferenc kultúrthónában. Az értekezleten az elmúlt idők békekongresszus munkájának tapasztalatait, valamint a IV. Magyar Békekongresszus előkészítésével kapcsolatos feladatokat tárgyalták meg.

A tanácskozáson megjelent és felszólalt Vég Béla, a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének titkára, Szabó Pál, a Hazafias Népfőnökség Országos Tanácsának elnöke, János Ferenc, a Hazafias Népfőnökség Országos Tanácsának főtitkára. Részt vett az értekezleten Erdei Lászlóné, az MNDSZ titkára.

A beszámolót Bugár Jánosné, az Országos Békeanács titkára tartotta, majd több felszólalás hangzott el.

Béke-aláírásokat gyűjtöttek a győrszentmártoni fiatalok

A győrszentmártoni fiatalok a DISZ-szervezet kezdeményezésére békealbumot készítettek. „Győrszentmárton és Pannon-halma tiltakozik!” — ezt festették az album címlapjára. A község fiataljai, Horváth László DISZ-titkárjal, Sághi Irén vezetőségi taggal, Markotics Lászlóval, a tsz DISZ-csoportjának vezetőjével és Horváth Ekváll az élükön sorra látogatták a község lakóit és beszélgettek velük a nemzetközi helyzetről. Emondották a fiatalok, mennyire fontos, hogy minden békeszerető ember felemelje tiltakozó szavát Nyugat-Németország felfegyverzésé ellen. Telkes szavakkal magyarázták meg, hogy az egyszerű emberek sokat tehetnek a béke megvédéséért. Felvilágosító munkájuk során mintegy 700 aláírást gyűjtöttek az albumba. A győrszentmártoni DISZ-szervezet az albumot elküldi az Országos Békeanácsnak.

Műsoroknyvtárak a járási DISZ-bizottságokon

A DISZ központi vezetősége az elmult hetekben nagymennyiségű színvonalas műsoranyagot küldött a járási bizottságoknak, hogy ezzel is segítse alapszervezeink kulturális életét. A járási bizottságokon létesült műsoroknyvtárakból valamennyi alapszervezeti kultúrscsoport kölcsönözhet műsoranyagot. Klasszikusok, köztük Molliere és Csehov, magyar klasszikusok, mint Mikszáth, Móricz, Karinthy darabjai, akárcsak jelenkori szovjet és magyar írók művei, például Szabó Pál, Déry Tibor alkotásai is megtalálhatók bő választékban. A műsoranyag között operettek, drámák, vígjátékok, szatírák, három- és egyfelvonásos színdarabok, jelentek, monológok és verseskötetiek vannak.

A gyár egyik büszkesége

Nemcsak csinos, kedves lány Lázár Anna, hanem kiváló gyűrűsítő is! A Lőrinci Fonóiparban dolgozik, 115 százalékos átlagteljesítménnyel. Elnyerte a sztahanovista oklevelet is. (Magyar Foto — Saldner Zoltán felvétele)

A felszabadulási verseny hírei

Molnár István DISZ-brigádjának felhívása

Molnár István feltárorú DISZ-brigádja ebben az évben a Komló-egyszentesi dombokon épülő ikerakna ügynevezetű kerületi vágtat épít. Tavaly a 940 méteres előírányzat helyett 1116,3 méter hosszúságú feltárorúvágot hajtott ki a Molnár-brigád. Most a feltárorú munka országos meggyorlása érdekében Molnárék párosversenyre léptek Sallós György DISZ-brigádjával és ugyanakkor versenyre hívták az ország valamennyi új feltárorú-ját.

A Molnár-brigád vállalta, hogy az év minden hónapjának száz méternél hosszabb feltárorúvágot készít, jól kihasználja a bányagépeket és minőségileg munkát végez. A kitűnő brigád már a felszabadulási ver-

seny első napjaiban is megállta a helyét: január 5-ig esedékes havi tervét túlteljesítette.

A szálivárosi ifjú kohászok munkasikerei

A szálivárosi kohászok az új elhatározással kezdtek az új esztendő, hogy mindennap teljesítik feladatukat. A téli időjárásra jól felkészültek s így a hideg és a havazás nem gátolta munkájukat Január 1-től 4-g a nagyvasszó dolgozói 85 tonna nversvással teljesítették túl előírányzatukat. Minden csapolás kiváló vasat adott s így minőségileg átlaguk száz százalékos. Az új év első napjaiban Balázs Lajos ifjúsági brigádja túnt ki jó munkájával. A brigád eddig esedékes tervét 104,2 százalékra teljesítette és a pontozásos versenyben is az élen halad.

Felszabadulási ünnepségre készülnek három kerület fiataljai

A XV. kerületi bizottság ma találkozik rendez a tízéves úttörők részére. A nagyszabású találkozón a kerületi iskolák legjobb kul'úrscsoportjai adnak színvonalas műsort. Január 10-én, a kerület felszabadulásának 10. évfordulóján több üzemben megrendezik a fiatalok és a munkások közömmben résztvevő dolgozók találkozóját.

A XIX. kerületi bizottság január 9-én délelőt a legjobb sportolók békefestéjét indítja: a staféta koszorút helyez el az emlékműnél.

A XIII. kerületi bizottság, több üzemmel közösen, január 15-én a kerület felszabadulásának 10. évfordulójára tisztele'ére vidám népiünnepi bált rendez a Rákosi Mátvás Kultúrházban,

Jan: Spartacus

(Ifjusági Könyvkiadó)

Rövid időn belül ez a harmadik mű, amely a római gladiátorok és rabszolgák legendás írók vezérének küzdelmes életét mutatja be a magyar olvasók-nak. Giovanozzi, de különösen Howard Fast felejtethetetlen regénye után bizony igen nehéz már újat adni. Különösen akkor, ha a cselekmény kilencven oldalas terjedelme már elege megakadályozza az íróat abban, hogy témájában alaposabban elmélyüljön.

Jan írása inkább az érdeklődés felkeltését, a színes ismeret-terjesztést szolgálja. Az eseményeket sürítve beszéli el, s csak itt-ott, a történet fordulónont-jain tér át a részletesebb ábrázolásra.

A kis könyv Spartacus életét a capuai gladiátoriskolában történt haladás napjától egészen hősi lázadáig kíséri. Sikerek, kudarcok jeleztek ezt az utat, de a kudarcok nem tudták kiolni az emberekből a szabadság vágyát. Szüntelen nőtt, duzzadt Spartacus serege. A római urak eleinte semmibe se vették a capuai eseményeket, de később be kellett látniuk, hogy a felkelők erősebbek, mint ők hitték. S már-már egész birodalmukat fenyegették. Hosszú hadjárat tudott csak végezni Spartacus

seregével, de a szabadság gondolata a egyetlen megtorlás ellenére is tovább élt a szívekben.

A kis Géta, a trák kisfiú és Amica figuráin keresztül az író Spartacus hadvezéri, szabadsághősi nagysága mellett emberi nagyságát is megmutatja.

A kis könyv alkalmas arra, hogy megmutassa ifjúságunknak, ki volt Spartacus, milyen eszmékért harcolt seregével, milyen volt korának, a római birodalomnak társadalmi és melyek voltak azok az erők, okok, amelyek végül Spartacus hatalmára növekedett seregét, elkeseredett küzdelemben legyűrték.

TYUTCSEV: VERSEK (UJ MAGYAR KÖNYVKIADÓ)

Fjodor Ivanovics Tyutsejev az orosz iródelm egyik jelentős költője. Gazdag gondolat, mely érzés és tökéletes forma-művészet jellemzi költészetét. Két fő témája: a természet és a szerelem. Költészelete egészen folytatója a nagy orosz klasszikusok hagyományainak. A kötet mintegy száznegyven verset tartalmaz, melyek Szabó Lőrinc nagyszerű fordításában kerülnek a magyar olvasók elé.

Ismergetés három új könyvről

vés jellemzi az egész kötetet, hogy a valóságot a maga egészében fejtezza ki, és pedig úgy, ahogy „a küzdő szíve s ezse rendel”.

Az eddig mondottakból is kiténik, hogy Csoóri hangjában, stílusában is népies költő. Leginkább Petőfi hatott rá, és ez alapjában véve természetesen jó. Ugyanakkor azonban vigyázni kell arra, hogy meg ne fossza magát azoktól az ereményektől, amelyeket Petőfi óta ért el a magyar líra: versei pátoszában, egész jellegében felbuknak itt-ott valami multszázdai, amit ma már nehezen tudunk elfogadni. Ezzel jól megfér egy hamisan idilli szemlélet (Egy polgári lakásban, A nyugatom és a természetesség d'csere'e), vagy érzélgős modor (Szomorúan szerettek), amely — legalább is rámm — zavróan hat. Egészében azonban a kötet hangja egészséges, egyénen érdekes, és — ez számomra, nem udvarias szólam — a legnagyobb várakozásokra jogosít.

Eörsi István

Könyvjelző

Csoóri Sándor: Felröppen a madár

Szépirodalmi Könyvkiadó, 1954

Parasztis sors, te szupptetés világ, a történelmünk ellened kiált! — Lelkünkkel rokon igaz kultúra, mikor jutsz el már minden falura? Mikor lesz az, hogy könyvek és mozik fölött a paraszt elvitatkozik, és tél után, ha jó a változás, a munka lesz a legszebb ráadásul...

A két pólust rendkívül szerencsés költőiséggel kapcsolja össze a költő apjának szemléletes közvetlenséggel megrajzolt, de már az általánosítás felé mutató alakja.

Csoóri költészetének ezt a személys jellegét bizonyítja két verses levele is és portréi. Ez utóbbiak látszólag ellene szólnak, hiszen hogyan lehetnek rendkívül személys azok a versek, amelyek nem a költő-ről, vagy szerelmeséről, vagy családjáról szólnak? Ugy, hogy ezal a közvetlenséggel együtt jár egy erős érzelmi-hangulati

teifelttség, amely át tudja hatni a költőn kívüli világ különböző típusait. Így jelenhetik meg a parádi paraszt néni, aki „urat lát minden sztahanovistában”. Pali bácsi, a hajdani mókás öregember, akinek „sorsa: bukó pilóta” és most nyomorék és csak a „Szomszédok jóvoltából” — részeseül a világból”; vagy a kötet egyik legszebb versében Bakos János bácsi, „kinnek olyan volt az élete, mint nagy vihar előtti csend...” De megtestesül előtünk a nemtörődőmfalvi tsz-elnök gyűlölettel megrajzolt kis-királykodó alakja is. Csoóri köte-te is bizonyítja, hogy a költészet éppúgy képes reális típusok egész skálájának ábrázolására, mint az epika vagy a dráma, csak hogy itt a külvilág tárgyias-ságát jórészt a költő érzelmei, indulatai pótolják.

Csoóri realizmusa nem merül ki az egyes alakok megrajzolásában: az a szenvedélyes törek-

Csoóri Sándor első verses-könyve nem kezdő költő kötele. A szerkesztéshez kiválóan értő, gazdag képzetű, jó forma-érzékű, és főként érett mondani-valójú költő ismerünk meg vele, ám a helyszűke kemény pa-rancsának engedelmekednem kell; így csak egy-néhány jelleg-zetességre szorítkozhatok. Először is Csoóri legszembetűnőbb vonása rendkívül és ter-mészetes közvetlenség. Szíves magamutogatással beszél a leg-különbözőbb dolgokról, és miköz-ben életkörülményeit, jellemét megismerjük, gyakran szinte észrevétlenül rajzoldók élénk a külvilág. A gyönyörű Zalmolyi Elégia például így kezdődik: Szanatórium, kórház, fenyvesek nyugalma után itthon pihenek, itthon Zalmolyon; s csend és hó alatt merengem át az álmos napokat. A vers ebből a szubjektív-hangú kezdésből nő ki a legsze-szebb, szenvedélyes általánosí-tásig: